

OPINIA ORNITOLOGICZNA

dla budynku Ośrodka Zdrowia w Radziechowach

ul. św. Marcina 1301, 34-381 Radziechowy

Metryka dokumentu					
Tytuł dokumentu	<p align="center">OPINIA ORNITOLOGICZNA DLA BUDYNKU OŚRODKA ZDROWIA W RADZIECHOWACH UL. ŚW. MARCINA 1301, 34-381 RADZIECHOWY</p>				
Zamawiający	<p>GMINA RADZIECHOWY - WIEPRZ Wieprz 700, 34-381 Radziechowy www.radziechowy-wieprz.pl</p>				
Wykonawca	<div> <div> <p>TECHMASTER Sp. z o.o. ul. Kabaty 2, 34-300 Żywiec NIP: 553-251-99-69 https://techmaster.com.pl biuro@techmaster.com.pl tel. +48/33-861-16-81</p> </div> <div> <p>TECHMASTER FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA CIEBIE</p> </div> </div>				
Autor dokumentu:	Wojciech Gałosz				
Podstawa prawna sporządzenia dokumentu:	Umowa Nr 82/2024 z dnia 15.04.2024r.v				
Nr wersji	1.0	Status:	Zaakceptowana	Data:	Maj 2024 r.

Wstęp

Budynki stanowią istotne miejsce rozrodu i spoczynku dla wielu gatunków ptaków i ssaków, w tym również gatunków podlegających ochronie prawnej. Z aktów prawnych takich jak Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz Rozporządzenie Ministra środowiska z dnia 16 grudnia 2016 roku w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt wyraźnie wynika, że w przypadku, gdy budynek stanowi właśnie takie miejsce, należy przedsięwziąć odpowiednie środki, aby nie spowodować szkody w środowisku lub uzyskać stosowne zgody, w tym zgody na odstąpienia.

Dlatego dobrą praktyką jest jeszcze przed rozpoczęciem prac budowlanych, w trakcie ich planowania przeprowadzić inspekcję obiektu pod kątem występowania gatunków chronionych, w tym szczególnie ptaków i nietoperzy. W przypadku stwierdzenia rozrodu, wychowu młodych, odpoczynku lub żerowania należy tak zaplanować prace, aby zminimalizować ich wpływ na wymienione wcześniej aspekty. Jeżeli nie da się tego uniknąć, należy wystąpić o zgody na odstąpienia od zakazów i zaplanować proporcjonalne działania kompensujące.

Takim celom służy inwentaryzacja ornitologiczna i chiropterologiczna. Powinna ona być prowadzona w reprezentatywnym okresie, aby wychwycić rzeczywistą, aktualną bytność zwierząt należących do gatunków chronionych. W przypadku braku takiej możliwości, można inwentaryzację przeprowadzić na podstawie dowodów pośrednich, zalecana wtedy jest znacząco większa staranność prowadzonych obserwacji i wymagane jest duże doświadczenie obserwatora. W takim przypadku – zgodnie z zasadą ostrożnościową – wszystkie wątpliwości np. co do liczby osobników, gniazd, sposobu zasiedlenia interpretuje się na korzyść wymogów ochrony przyrody.

O ile sama inwentaryzacja daje informacje o zasiedleniu budynku, o tyle dla Inwestora istotna jest Opinia ornitologiczna, gdzie w jasny sposób opisuje się budynek, obecne gatunki oraz sposoby postępowania z nimi i ich siedliskami. Jest to dokument mający istotne znaczenie, jako pomoc w trakcie projektowania działań budowlanych czy remontowych.

Opis obiektu

Jest to budynek położony w obrębie luźnej zabudowy jednorodzinnej i budynków użyteczności publicznej. Bezpośrednie otoczenie, to parkingi, drogi wewnętrzne, chodniki oraz od południa fragment zieleni urządzonej z pojedynczymi krzewami i niskimi drzewami.

Od południa przylega umiarkowanie ruchliwa droga, od zachodu droga lokalna, za którą kontynuuje się niska zabudowa domów jednorodzinnych, od północy łąki z pojedynczymi drzewami, a od wschodu niska zabudowa jednorodzinna.

Ryc. 1. Otoczenie opisywanego obiektu. Przedmiotowy budynek zaznaczony strzałką.

Podkład: <https://geoportal.gov.pl/>

Obiekt zbudowany na terenie lekko opadającym w kierunku południowym jako czterokondygnacyjny budynek z wydzieloną rozległą przestrzenią strychu. Strych w znacznej mierze uszczelniony, ale z pojedynczymi otworami umożliwiającymi dostęp ptaków. Brak piwnic. Elewacja pokryta tynkiem mineralnym.

Ryc. 2. Budynek – widok od strony zachodniej.

Ryc. 3. Budynek – widok od wschodu.

Ryc. 4. Budynek – widok od północy.

Ryc. 5. Budynek – widok od południa.

Wizja w terenie i jej wyniki

Obserwacje terenowe prowadzono 23.04.2024 oraz 14.05.2024 r. w warunkach dobrej widoczności. Obserwacje dzienne rozpoczynano w godzinach około południowych i kontynuowano późnym popołudniem. Obserwacje nocne prowadzono po zmroku i przed świtem w formie 30-minutowych nasłuchów ukierunkowanych w stronę zidentyfikowania bytności nietoperzy.

Termin obserwacji był po przylocie oknówki *Delichon urbicum* oraz jerzyka *Apus apus*.

W trakcie obserwacji dziennych skupiono się na aktywności ptaków i śladach ich bytności w obrębie samej elewacji, otworów okiennych, zarówno z wykorzystaniem lornetki, jak i endoskopu. W przypadku dachu i przestrzeni poddasza dokonano lustracji pod kątem możliwego gniazdowania ptaków lub śladów takiego faktu.

Obserwacje prowadzono z pomocą lornetki 10x42 oraz lustrzanki cyfrowej z obiektywem typu zoom 18-300 mm. Poszukiwano samych ptaków, ich gniazd i śladów bytności, takich jak resztki kału, zaciemnienia tynku w miejscu przebywania. W trakcie inspekcji elewacji do penetracji szczelin używano endoskopu DNT z sondą o średnicy 8,5 mm.

W trakcie obserwacji nocnych korzystano z detektora marki Lunabat DFR-1 (szerokopasmowy detektor ultradźwiękowy z detekcją typu frequency-division z funkcją zachowania amplitudy nie wymagającą dostrajania, zintegrowany ze specjalizowanym rejestratorem szerokopasmowym). Nasłuch detektorowy prowadzono w formie powolnego obejścia budynku. Posiłkowano się obserwacją z pomocą noktowizora II generacji Bushnell Equinox Z. Do opracowania danych korzystano z oprogramowania bioakustycznego Pettersson BATSOUND - v.4.1.

Budynek jest zbudowany w formie jednej zwartej bryły. Elewacje są w znacznej mierze uproszczone, z pojedynczym szerokim gzymsem w szczytowej partii ścian.

Przestrzeń strychowa kiedyś starannie zamknięta, aktualnie z 2 wlotami dostępnymi dla ptaków. Wewnątrz przestrzeni strychowej znajduje się duża ilość starego materiału gniazdowego oraz liczne pobielenia kałem oraz kał.

Parapety zewnętrzne są dobrze przymocowane, bez szczelin pod spodem. Brak możliwości przebywania tam ptaków, czy nietoperzy.

W obrębie elewacji i dachu obserwowano kawki *Corvus monedula* w liczbie co najmniej 12 osobników. Na opisywanym gzymsie widoczny jest materiał gniazdowy, widać było wlatujące ptaki wnoszące gałązki.

W trakcie obserwacji nocnych odnotowano aktywność głosową kilku osobników nietoperzy należących do rodzaju nocek *Myotis* sp., jednak nie była ona skupiona wokół budynku, a raczej były to przeloty. Nie odnotowano również porannego rojenia przy budynku, dlatego nie można budynku traktować jako siedlisko tego gatunku. W kościele znajdującym się w odległości ok. 100 metrów jest kolonia rozrodcza nietoperzy.

Ryc. 6. Materiał gniazdowy zgromadzony na strychu. Strzałką zaznaczono aktualny wlot w miejscu obluzowanej deski.

Ryc. 7. Stary materiał gniazdowy w południowo-zachodniej części strychu.

Ryc. 8. Stary materiał gniazdowy w północno-zachodniej części strychu.

Ryc. 9. Pobielenia kałem i odchody zgromadzone w centralnej części strychu.

Ryc. 10. Kawka przy swoim gnieździe w narożniku południowo-zachodnim. Strzałką zaznaczono fragment gzymsu, gdzie znajduje się gniazdo.

Podsumowanie, wnioski i zalecenia

Budynek aktualnie jest zasiedlony przez 1 gatunek chronionych ptaków:

– kawka *Corvus monedula* – 6 par pewnych.

Budynek aktualnie jest miejscem gniazdowania oraz miejscem rozrodu, spoczynku i wychowu młodych 1 gatunku chronionego w rozumieniu Ustawy o ochronie przyrody i Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt.

Przed rozpoczęciem prac należy uzyskać zezwolenie na odstępstwa od zakazów zawartych w wymienionych aktach prawnych.

Aby wykonać kompensacje przyrodnicze, w trakcie prac należy na budynku zamontować:

Dla kawki – 9 budek typu D, ze względu na ich trwałość najlepiej z trocinobetonu.

Ryc. 11. Przykład budki typu D – tu wykonana z trocinobetonu. Źródło: www.mkwpracownia.pl/

Budki należy rozwiesić według schematu na rycinach nr 12-14. Budki należy wmontować w termoizolację. Od zewnątrz można je pokryć tynkiem i/lub farbą elewacyjną.

Prace należy prowadzić pod nadzorem ornitologa. Nadzór powinien być sprawowany w celu:

– dokonania kontroli przed rozpoczęciem prac, czy w obrębie budynku nie odbywają się lęgi chronionych ptaków,

- w przypadku stwierdzenia takiego faktu nadzór powinien dopilnować, aby prace prowadzone były w innych częściach budynku, a dopiero po wyprowadzeniu lęgów/zakończeniu rozrodu i wychowu młodych realizować je w otoczeniu gniazda, w przypadku konieczności prowadzenia prac na elewacji zachodniej w trakcie prowadzenia lęgów, wtedy prace powinny odbywać się w odległości do 4 metrów od zasiedlonych gniazd,
- wskazania miejsca i sposobu zawieszenia budek,
- kontroli jakości budek i sposobu ich zawieszenia.

Ryc. 12. Schemat propozycji rozwieszenia budek na elewacji zachodniej i południowej.

Ryc. 13. Schemat propozycji rozwieszenia budek na elewacji południowej i wschodniej.

Ryc. 14. Schemat propozycji rozwieszenia budek na elewacji północnej.